

Nr 175.

Av herr **Västberg**, om anslag till ett nordiskt studiehem i Genève.

Under de senaste åren har ett växande antal nordbor företagit resor till Genève för att stanna där någon tid och i samband med besök på de internationella institutionerna och samtal med sina landsmän, som arbeta där, studera internationella frågor.

Genève har på detta sätt blivit en mötesplats i Europa även för de nordiska folken och alldeles särskilt för de nordbor, som deltaga i fredsarbetet.

I avsikt att underlätta de internationella studierna i Genève för dem, som icke behärska något av världsspråken, bildades för någon tid sedan på enskilt initiativ en nordisk folkhögskola, som att döma av den stora elevtillströmningen fyllt behov, vilka icke tidigare kunnat tillfredsställas.

Det är för att öka möjligheterna för dessa studier och liknande studier i friare former och samtidigt bereda ett hem för de talrika nordbor, som ständigt vistas i Genève eller vistas där vissa delar av året, som undertecknade ha enats om att rikta en vädjan till våra landsmän i de nordiska länderna om att vi med gemensamma ansträngningar och i största möjliga utsträckning på frivillig väg upprätta ett varaktigt nordiskt studiehem i Genève.

Det är en varm önskan särskilt inom de kretsar, som stå den nordiska folkhögskolan nära, att detta studiehem skall vara färdigt att tagas i bruk redan i början av år 1932, då många nordbor väntas komma att besöka Genève i studiesyfte i samband med den nedrustningskonferens, som då skall hållas.

Sedan denna nordiska folkhögskola börjat sina kurser i Genève, ha på olika håll strävanden givit sig till känna att följa detta exempel från Norden genom upprättandet av liknande studiehem, där menige man skall beredas möjlighet att studera internationell politik. Med tanke härpå vore det önskligt, att det nordiska studiehemmet byggdes så, att det kunde infogas i en större enhet av studiehem för skilda folk.

Folkbildningsarbetet i de nordiska länderna är, i trots av sina ofullkomligheter, som vi själva äro fullt medvetna om och ständigt måste sträva efter att så långt görligt avlägsna, dock så allmänt erkänt för sina förtjänster, att det icke kan betraktas såsom förmätet, om de nordiska folken sökte samla sig till en verklig banbrytargärning på detta område i Europa och i världen.

Det är i den andan vi rikta denna vädjan till våra landsmän.

Det nordiska studiehemmet borde enligt vår mening bestå först och främst av ett rikhaltigt nordiskt bibliotek med all mera betydande litteratur i sociala, ekonomiska och politiska frågor, som finnes tillgänglig på nordiskt tungomål.

Detta bibliotek skulle utrustas med smärre lärum, ett tidskriftsrum och en sal, som kunde brukas för de kurser, som anordnas av nordiska folkhögskolan i Genève; vidare en byggnad, innehållande kök och matsal; ett samlingsrum för nordiska klubben i Genève; och slutligen bostäder i lämpligt antal.

Det är icke lätt att beräkna kostnaden för uppförandet av dylika byggnader, då kostnaden ju är i hög grad beroende av den standard, som tillämpas. De erfarenheter, som gjorts av nordiska folkhögskolan i samband med dess nu pågående tre månaders kurs, lämna dock någon ledning. Den drygaste kostnaden blir för förvärvet av en tillräckligt stor tomt för trygghandlet av framtida utveckling, därest andra nationer skulle följa det nordiska exemplet. Utöver denna kostnad för markförvärv torde krävas ett startkapital på minst 100,000 kronor.

Om i de nordiska länderna intresset är levande för den tanke vi här göra oss till talesmän för, torde denna summa och mera till utan svårighet kunna uppbringas. Därom får nu denna insamlings resultat vittna.

Medlen skola förvaltas av en stiftelse, som skall bildas i samförstånd med donatorerna eller där pengar insamlas genom grupper eller anslås av föreningar, i samförstånd med dessa grupper eller dessa förenings förtroende-män och genom nordiska folkhögskolans försorg. Stiftelsen skall organiseras på sådan grundval, att studiehemin skall stå öppet för alla, oberoende av alla sociala, religiösa eller politiska skiljaktigheter.

Vår förhoppning är, att detta studiehem i Genève skall återverka i hemland-den genom de nya möjligheter som skapas för personer ur olika samhällsklasser att bli förtrodda med de världsproblem, på vilkas lösningar eller successiva lösningar folkets fred beror.

Gemensamma studier i det internationella livets brännpunkt av de stora internationella problemen skola även bidra till att närma Nordens folk till varandra och därmed skapa förutsättningar för fortsatta gemensamma insatser av de nordiska folken till världsfredens fromma.

Detta upprop till allmänheten i de nordiska länderna utsändes den 21 maj 1931. Uppropet var undertecknat av utrikesministrarna i de fyra nordiska länderna samt av nordiska folkhögskolans styrelse. Representativa män stodo alltså bakom önskemålet och insamlingen.

Meningen var tydligen att åstadkomma medel för det angivna ändamålet genom att vädja till enskilda, organisationer och donationer, även om uppropets undertecknare icke synas varit främmande för tanken att få bidrag även från det allmänna.

Sedan de nordiska utrikesministrarnas varma och motiverade vädjan gick ut till Nordens folk om att med gemensamma ansträngningar skapa ett studiehem i Genève, så har depressionen på allvar brutit in över världen och därmed i hög grad förlamat insamlingen och äventyrat möjligheterna att på enskild väg åstadkomma det för ändamålet erforderliga kapitalet.

Det är i detta läge som det vore av ett betydande värde — moraliskt och eko-

nomiskt — om statsmakterna kunde understödja saken och bevilja ett anslag för realiserandet av den i uppropet skisserade planen på skapandet av ett studiehjem i Genève.

Visserligen kan invändas, att depressionen drabbat även staten och tvingat alla att söka iakttaga försiktighet i sina anspråk på statens hjälp, men det finnes dock ändamål som äro av natur, att man även under en kristid bör beakta desamma. Och det synes mig att här föreligger ett sådant ändamål.

Enligt min mening borde det ligga i de nordiska staternas intresse att, utan enskildas uppoffringar och arbete, skapa det ovan ifrågasatta studiehemmet i Genève, liksom det även borde vara en gemensam nordisk statlig angelägenhet att finansiera den nordiska folkhögskolan i Genève. Jag skall emellertid icke nu framföra krav därpå för svenskt vidkommande, och icke heller då anföra några skäl varför Nordens stater själva böra finansiera både skolan och studiehemmet, utan jag vill endast inskränka mig till att förorda, att riksdagen lämnar ett mindre bidrag för det senare ändamålet.

Med anförande av ovanstående får jag hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1932—1933 för ett nordiskt studiehjem i Genève anvisa ett belopp av tiotusen (10,000) kronor, att utgå under tredje huvudtiteln.

Stockholm den 21 januari 1932.

Mauritz Västberg.